

คุณลักษณะผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

Administrator's Traits and Effectiveness of School under Kanchanaburi
Primary Educational Service Area Office 1

สิริชัย โพธิ์ศรีทอง
Sirichai Phosritong

มหาวิทยาลัยศิลปากร
Silpakorn University, Thailand
Email: sirichaipho999

Received January 18, 2020 Revised January 19, 2020 Accepted April 20, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) คุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 2) ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 3) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำนวน 103 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา รวม 309 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารตามแนวคิดของลูเนนเบิร์กและออร์นสไตน์ (Lunenburg and Ornstein) และประสิทธิผลของโรงเรียน ตามแนวคิดของ ฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า

คุณลักษณะผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความซื่อสัตย์ แรงขั้ว ความยืดหยุ่น ความมั่นคงทางอารมณ์ แรงจูงใจในการนำ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความเฉลียวฉลาด และความรู้ในงาน ประสิทธิภาพของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คุณลักษณะผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในลักษณะคล้อยตามกัน

คำสำคัญ: คุณลักษณะผู้บริหาร; ประสิทธิภาพของโรงเรียน

Abstract

The research purpose were to determine: 1) the traits of administrator under the Kanchanaburi primary educational service area office 1 2) school effectiveness under the Kanchanaburi primary educational service area office 1 3) the relationship between the traits of administrator and school effectiveness under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1, the sample consisted of 103 primary schools under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1. The 3 respondents from each school consisted school director or deputy director, a teacher and a basic education board, with a total of 309 respondents. The research instruments were a opinionnaire about the traits of administrator based on Lunenburg and Ornstein concepts and school effectiveness based on Hoy and Miskel concepts. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and Pearson's product – moment correlation coefficient.

The results of this research were as follow:

The traits of administrator under the Kanchanaburi primary educational service area office 1 as a whole and each aspects were at the highest level arranging the arithmetic mean from the highest to the lowest, as follows. Integrity, Drive, Flexibility, Emotional maturity, Leadership motivation, Self-confidence, Intelligence and Task-relevant knowledge. School effectiveness as a whole was at the highest level. The relationship between traits of administrator and school effectiveness as a whole was positive correlation with statistically significant at the 0.01 level.

Keywords: Administrator's Traits; School Effectiveness

บทนำ

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาและภารกิจของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายคุณภาพการศึกษา เป็นกุญแจแห่งความสำเร็จ เพราะนอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของสถานศึกษาแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นจุดเชื่อมของนโยบายกับการปฏิบัติที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ซึ่งแน่นอนว่าผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องมีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้นำครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้บรรลุผล (บวร เทศารินทร์, 2561) ไม่ว่าผู้บริหารหรือผู้นำ จะอยู่หน่วยงานเล็กหรือหน่วยงานใหญ่ หน่วยงานราชการหรือเอกชนก็ตาม ย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อการสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่ง บางครั้ง การจัดการ แม้จะไม่เรียบร้อยถูกต้องอยู่บ้างก็อาจได้รับผลงานสูงได้ หากผู้บริหารมีคุณลักษณะที่ดี แต่ถ้าคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมในการนำของผู้บริหารไม่ดี แม้การจัดการถูกต้อง หรือดีเพียงใดก็ตาม ผลงานที่เกิดขึ้นของหน่วยงานนั้น ๆ ย่อมสมบูรณ์ได้ยาก

ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องมีคุณสมบัติ คุณลักษณะที่เหมาะสม มีพฤติกรรม ในการนำที่ถูกต้อง เหมาะสมเพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์กรจะขึ้นอยู่กับผู้บริหาร หรือผู้นำ (ศักดิ์ชัย ภูเจริญ, 2561) ในทางการศึกษามีหลักความเชื่อเกี่ยวกับมนุษย์อยู่ว่า มนุษย์มีความหลากหลาย คือ มีหลายประเภทแล้วแต่ความถนัดและสนใจของแต่ละบุคคล การทำความเข้าใจกับบุคคลแต่ละประเภทจึงต้องมีภาพเป้าหมายและภาพความคาดหวังที่ชัดเจน เราจึงจะเข้าใจลักษณะของคนๆนั้นและในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมให้เขาพัฒนาตัวเองให้มีลักษณะในแนวทางนั้นด้วย(ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ, 2559) การจัดการศึกษาที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาที่ถือว่าสำคัญในการพัฒนามนุษย์ และนำไปสู่การสร้างทุนปัญญาของชาติด้านการพัฒนาผู้เรียนให้มีการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตลอดจนการสร้างสรรค์ องค์ความรู้ใหม่ จนกระทั่งการสร้างผลผลิต (Product) และนวัตกรรม (Innovation) ให้ทันกับกระแสและสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ผลิต (Producer) มากกว่าผู้บริโภค (Consumer) มีการสร้างผลผลิตใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา มีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองคิดวิเคราะห์ และพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ, 2560) โดยสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้น มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม จะส่งผลให้ผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครองและนักเรียนรวมทั้งชุมชนเกิดความภาคภูมิใจ รู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของความมีชื่อเสียง ซึ่งจะเกิดผลดีต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น

ในปัจจุบัน พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษามีแนวโน้มลดต่ำลงในเรื่องปัญหาด้านบุคลากรของสถานศึกษาในระดับผู้บริหารให้ความสำคัญกับสถานศึกษาของตนเองน้อยลง ใช้อะไรนอกสถานศึกษามากกว่าอยู่ในสถานศึกษา การบริหารจัดการ พบปัญหาอีกหลายด้าน อาทิ ขาดการบูรณาการ การกำกับดูแลหน่วยงานภายในและภายนอกของกระทรวงศึกษาธิการ เน้นการประสานร่วมกันกับทุกฝ่าย และในปัจจุบันมีปัญหา คือ เด็กไม่เข้าสู่ระบบการศึกษา ปัญหาเด็กออกกลางคันและเด็กตกหล่น นอกจากนี้ พบว่าเด็กไทยมีจำนวนชั่วโมงเรียนมากกว่าเด็กในประเทศอื่น แต่มีผลคะแนนเฉลี่ยการสอบ PISA (Programme for International Student Assessment) อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ ซึ่งการสอบ PISA จะวัดความสามารถ 3 ด้าน คือ การประเมินความรู้เรื่อง การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ตามแนวทาง PISA รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายส่งเสริมให้เด็กอ่านออกเขียนได้และมีความแตกฉานในภาษาไทย เพราะการเข้าใจภาษาไทยอย่างถ่องแท้จะช่วยให้เด็กเชื่อมโยงความรู้และเนื้อหาที่เรียนในวิชาต่าง ๆ ได้ ในส่วนของปัญหาเรื่องมาตรฐานภาษาอังกฤษ พบว่าผลการจัดอันดับความรู้ภาษาอังกฤษของไทยอยู่อันดับ 5 จาก 10 ประเทศอาเซียน และหากจัดอันดับทักษะความสามารถด้านภาษาอังกฤษ 5 กลุ่ม ไทยอยู่กลุ่มที่ 5 (ทักษะความสามารถระดับต่ำมาก) อีกทั้งประชากรของไทยมีอัตราเข้าเรียนระดับประถมศึกษาอยู่ที่ร้อยละ 96 (ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี, 2560) ผู้บริหารสถานศึกษาหลายคน ประสบปัญหาในการดำเนินงานภายในสถานศึกษา เช่น ผู้บริหารสถานศึกษาไม่จัดระบบหรือแบบแผนในการปฏิบัติงาน ขาดมนุษยสัมพันธ์อันดี ขาดความยุติธรรมยึดมั่นในระบบอุปถัมภ์ ททุจริต (corruptions) มีความเสียหายในเรื่องการเงิน ทอดทิ้งโรงเรียนอยู่เสมอ มีความประพฤติเสื่อมเสียในทางชั่ววอก เล่นการพนันมีหนี้สินล้นพ้นตัว ขาดการพัฒนาตนเองในด้านความรู้ วิชาการใหม่ๆ ขาดความเอาใจใส่ใกล้ชิดศิษย์ครูและนักเรียน เป็นต้น (ปวีณรัตน์ วัฒนวงศ์, 2558) จากการ

สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 1 พบว่าผู้บริหารโรงเรียน เป็นคนรุ่นที่เกิดและเติบโตมากับสังคมที่สั่งสอนให้คิดและทำตาม มีระเบียบวินัย ยึดถือปฏิบัติตามสิ่งที่สืบทอดกันมา โดยบางส่วนจะปฏิบัติงานตามคำสั่ง ทำให้ส่วนของความสร้างสรรค์ ความรู้ ความสามารถ ความกระตือรือร้นขาดหายไปอันเป็นผลมาจากระบบราชการ ขาดความมั่นใจในตนเอง และการควบคุมอารมณ์มีน้อยหรือบางคนก็ไม่มี ทำให้งานขาดประสิทธิภาพประสิทธิผล ครูขาดแรงจูงใจ ไม่มีความรักและผูกพันกับสถาบัน ส่งผลไปถึงคุณภาพการจัดการเรียนรู้และคุณภาพผู้เรียนในที่สุด ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ดูแลโรงเรียนในสังกัดจำนวน 139 โรง ดำเนินการขับเคลื่อนภารกิจโดยใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ และพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรี โดยพบปัญหาด้านประสิทธิผลดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถของนักเรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2560 กับ 2561 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา กับระดับ สพฐ. และระดับประเทศ พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับ สพฐ. และระดับประเทศ ทุกด้าน ผลการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบสาม (พ.ศ.2554-2558) การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 อำเภอเมืองกาญจนบุรี รับรอง 48 โรงเรียนมีคุณภาพในการจัดการศึกษา ไม่รับรอง 7 โรงเรียน อำเภอท่าม่วง รับรอง 34 โรงเรียนมีคุณภาพในการจัดการศึกษา ไม่รับรอง 9 โรงเรียน อำเภอด่านมะขามเตี้ย รับรอง 22 โรงเรียนมีคุณภาพในการจัดการศึกษา ไม่รับรอง 6 โรงเรียน อำเภอศรีสวัสดิ์ รับรอง 12 โรงเรียนมีคุณภาพในการจัดการศึกษา ไม่รับรอง 7 โรงเรียน โดยภาพรวมรับรอง 116 โรงเรียนมีคุณภาพในการจัดการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 80 ไม่รับรอง 29 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 20 อัตราการออกกลางคันของนักเรียนในสังกัด ระดับชั้นประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการดำเนินงานในปีการศึกษา 2560 มีอัตราการออกกลางคันลดลงจากปีการศึกษา 2559 โดยระดับประถมศึกษามีอัตราการออกกลางคัน ร้อยละ 0.03 ปัญหาด้านคุณภาพการจัดการศึกษา เกิดจากการที่มีโรงเรียนขนาดเล็กเป็นจำนวนมากจึงไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพได้ โรงเรียนขนาดเล็กมีต้นทุนที่จัดการเรียนการสอนสูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ เนื่องจากภาวะแนวโน้มการเกิดของประชากรลดลงอย่างต่อเนื่องและการออกกลางคัน ได้รับจัดสรรงบประมาณรายหัวจากจำนวนนักเรียนที่น้อยกว่า ส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กขาดสื่อ อุปกรณ์การเรียนส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขาดแคลนครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และจำนวนครูไม่ครบชั้น และไม่ครบทุกสาขา รายวิชา จึงต้องมีการจัดการเรียนการสอนแบบควบชั้น สภาพทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ ซึ่งบางโรงเรียนที่อยู่พื้นที่สูง กันดาร จะพบปัญหา นักเรียนขาดเรียนบ่อย สัญญาณอินเทอร์เน็ตเข้าไม่ถึง ทำให้ขาดการติดต่อสื่อสาร และสื่อเทคโนโลยีที่นักเรียนควรจะได้รับ การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูง และนโยบายที่ปรับเปลี่ยนบ่อย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1, 2562)

จากปัญหาที่ได้นำเสนอมาข้างต้น คุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 เพื่อเป็นสารสนเทศให้ผู้บริหารใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหาร เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา และเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิผลของโรงเรียนให้มีคุณภาพ รวมทั้งเป็นข้อมูลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารและการจัดการศึกษาต่อ

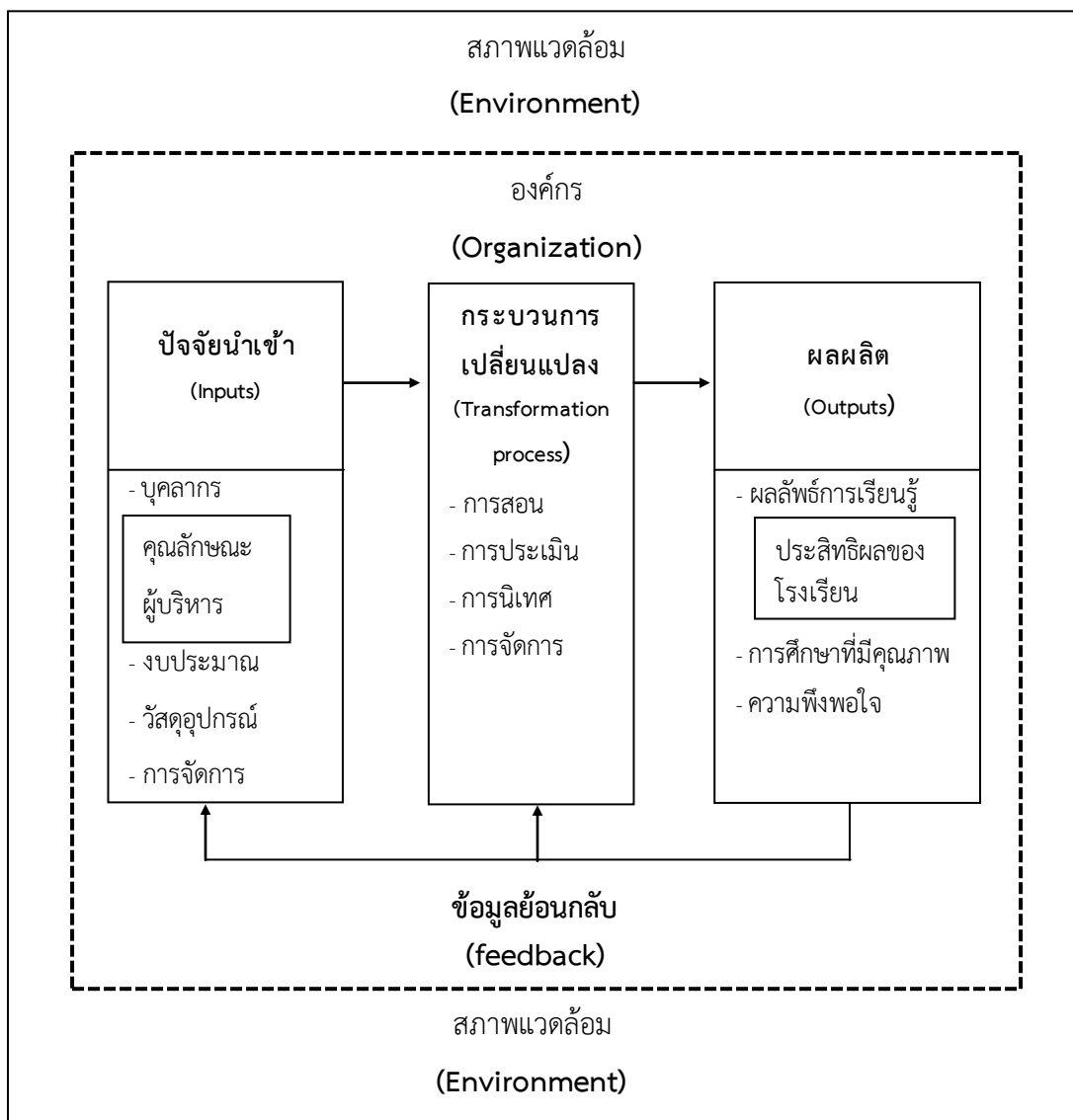
วัตถุประสงค์

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาที่กล่าวมาแล้วนั้นผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อทราบคุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1
2. เพื่อทราบประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

กรอบแนวคิด

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีตามแนวคิดของ ลูเนนเบิร์กและออร์นสไตน์ (Lunenburg and Ornstein) ที่กล่าวว่า สถานศึกษาเป็นระบบของสังคมที่เป็นทางการ (Formal organization) ดังนั้นการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพจึงต้องประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการเปลี่ยนแปลง (Transformation process) และผลผลิต (Output) ทั้งนี้จะมีปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) รวมถึงข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ที่ชี้ให้เห็นถึงควมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานของสถานศึกษาว่าบรรลุเป้าหมายเพียงใด (Lunenburg & Ornstein, 2012) มาเป็นกรอบของการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย

ขั้นตอนนี้เป็นการจัดเตรียมโครงการ ตามระบบของการดำเนินการตามโครงการด้วยการศึกษาจากปัญหา เอกสาร ตำรา ข้อมูล สถิติ วรรณกรรม งานวิจัยและรายงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเสนอโครงการต่อภาควิชาเพื่อขอความเห็นชอบอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามโครงการวิจัย

เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นในขั้นตอนที่ 1 ไปทดสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องและนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

เป็นขั้นตอนการเสนอรายงานผลการวิจัย ต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ จัดพิมพ์และส่งรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เพื่อเสนอโครงการวิจัยต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรและขอจบการศึกษาต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำนวน 139 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนในอำเภอเมืองกาญจนบุรี 52 โรงเรียน อำเภอท่าม่วง 42 โรงเรียน อำเภอด่านมะขามเตี้ย 26 โรงเรียน และอำเภอศรีสวัสดิ์ 19 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำนวน 103 โรงเรียน ซึ่งได้จากการเปิดตารางประมาณการกำหนดขนาดตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified random sampling) จำแนกตามอำเภอ โรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน ครู จำนวน 1 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา 1 คน รวมทั้งสิ้น 309 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

แบบสอบถามความคิดเห็น จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ในการทำงานที่โรงเรียนแห่งนี้ มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice) ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหาร ตามแนวคิดของลูเนนเบิร์กและออร์นสไตน์ (Lunenburg and Ornstein) ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน ตามแนวคิดของฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel) แบบสอบถามในตอนที่ 1 มีลักษณะเป็นเลือกตอบตามที่กำหนดคำตอบไว้ให้ ส่วนแบบสอบถามในตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ต (Likert's rating scale)

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามขึ้นตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนด โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และนำผลการศึกษามาสร้างเครื่องมือโดยการปรึกษาและรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาทดลองใช้ (try out) กับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี ที่ไม่ใช่โรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 โรงเรียน ๆ ละ 3 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 30 คน

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาค .990

ขั้นตอนที่ 5 จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง 103 โรงเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนที่วางไว้ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 เพื่อให้ความอนุเคราะห์ ตอบแบบสอบถาม

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยให้ส่งกลับมาให้ผู้วิจัยโดยตรงทั้งนี้ผู้วิจัยได้เขียนชื่อ ที่อยู่ พร้อมติดแสตมป์ไว้เรียบร้อยแล้ว สำหรับโรงเรียนบางแห่งผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง หรือมอบหมายให้ตัวแทนช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลกลับด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่ใช้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) จำนวน 103 โรงเรียน ๆ ละ 3 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน/รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 309 คน นำข้อมูลที่ได้รับกลับคืนมาจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัส และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ (frequency: f) และร้อยละ (percentage: %) 2. การวิเคราะห์คุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean: $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) โดยพิจารณาค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best)

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 61.17 รองลงมา เป็นเพศหญิง จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 38.83 อายุ 41-50 ปีมากที่สุด จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 45.31 รองลงมาอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 33.98 และอายุ 31-40 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 น้อยที่สุดอายุ 20-30 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.21 การศึกษาระดับปริญญาโท มากที่สุด จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 39.16 รองลงมาระดับปริญญาตรี จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 35.92 และระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 23.62 น้อยที่สุดการศึกษาระดับปริญญา เอก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.29 ตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือ รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา มีจำนวนเท่ากัน กลุ่มละ 103 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ประสบการณ์ในการทำงานที่โรงเรียนแห่งนี้ ไม่เกิน 10 ปีมากที่สุด จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 43.37 รองลงมา 11-20 ปี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 33.66 และ 21-30 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 น้อยที่สุด 31 ปีขึ้นไป จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 6.47

ตารางที่ 1 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	คุณลักษณะผู้บริหาร(X_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1 แรงขับ (X_1)		4.70	0.38	มากที่สุด
2 ความซื่อสัตย์ (X_2)		4.71	0.38	มากที่สุด
3 แรงจูงใจในการนำ (X_3)		4.63	0.40	มากที่สุด
4 ความเชื่อมั่นในตนเอง (X_4)		4.63	0.43	มากที่สุด
5 ความเฉลียวฉลาด (X_5)		4.61	0.44	มากที่สุด
6 ความรู้ในงาน (X_6)		4.61	0.45	มากที่สุด
7 ความมั่นคงทางอารมณ์ (X_7)		4.65	0.43	มากที่สุด
8 ความยืดหยุ่น (X_8)		4.69	0.44	มากที่สุด
โดยภาพรวม (X_{tot})		4.65	0.31	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่าการกระจายข้อมูลน้อย ($S.D.=0.31$) แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงค่ามัธย

135 วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2563)

เลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความซื่อสัตย์ ($\bar{X}$ = 4.71, S.D.=0.38) แรงขับ ($\bar{X}$ = 4.70, S.D.=0.38) ความยืดหยุ่น ($\bar{X}$ = 4.69, S.D.=0.44) ความมั่นคงทางอารมณ์ ($\bar{X}$ = 4.65, S.D.=0.43) แรงจูงใจในการนำ ($\bar{X}$ = 4.63, S.D.=0.40) ความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{X}$ = 4.63, S.D.=0.43) ความเฉลียวฉลาด ($\bar{X}$ = 4.61, S.D.=0.44) และความรู้ในงาน มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 4.61, S.D.=0.45)

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	ประสิทธิผลของโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y_1)	4.35	0.66	มาก
2	ความพึงพอใจในการทำงาน (Y_2)	4.55	0.53	มากที่สุด
3	การขาดงาน (Y_3)	4.55	0.54	มากที่สุด
4	อัตราการออกกลางคันของนักเรียน (Y_4)	4.66	0.47	มากที่สุด
5	คุณภาพโดยรวม (Y_5)	4.59	0.49	มากที่สุด
โดยภาพรวม (Y_{tot})		4.54	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่าประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.54) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่ามีการกระจายข้อมูลน้อย (S.D. = 0.45) แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อัตราการออกกลางคันของนักเรียน ($\bar{X}$ = 4.66, S.D.=0.47) คุณภาพโดยรวม ($\bar{X}$ = 4.59, S.D.=0.49) ความพึงพอใจในการทำงาน ($\bar{X}$ = 4.55, S.D.=0.53) การขาดงาน ($\bar{X}$ = 4.55, S.D.=0.54) และอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($\bar{X}$ = 4.35, S.D.=0.66)

3. คุณลักษณะผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

การวิเคราะห์คุณลักษณะผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation-coefficient)

ตัวแปร	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	Y_{tot}
X_1	.167**	.296**	.256**	.194**	.269**	.281**
X_2	.043	.175**	.165**	.216**	.242**	.192**
X_3	.128*	.283**	.277**	.240**	.315**	.291**
X_4	.111	.278**	.262**	.206**	.326**	.277**
X_5	.201**	.378**	.370**	.277**	.370**	.377**
X_6	.318**	.405**	.387**	.274**	.370**	.421**
X_7	.345**	.422**	.395**	.255**	.345**	.426**
X_8	.392**	.426**	.426**	.257**	.364**	.453**
X_{tot}	.294**	.453**	.433**	.325**	.441**	.463**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า คุณลักษณะผู้บริหาร (X_{tot}) กับประสิทธิผลของโรงเรียน (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy}=0.463$) และเป็นความสัมพันธ์กันในทางบวก เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์รายด้าน พบว่า คุณลักษณะผู้บริหาร (X_1 - X_8) กับประสิทธิผลของโรงเรียน (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงตามค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 3 อันดับแรก ได้แก่ ความยืดหยุ่น X_8 ($r_{xy}=0.453$) ความมั่นคงทางอารมณ์ X_7 ($r_{xy}=0.426$) และความรู้ในงาน X_6 ($r_{xy}=0.421$) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหาร (X_1 - X_8) กับประสิทธิผลของโรงเรียน (Y_1 - Y_5) พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงตามค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 3 อันดับแรก ได้แก่ ความยืดหยุ่น (X_8) กับความพึงพอใจในการทำงาน (Y_2) และการขาดงาน (Y_3) มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ($r_{xy}=0.426$) รองลงมา คือ ความมั่นคงทางอารมณ์ (X_7) กับความพึงพอใจในการทำงาน (Y_2) มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ($r_{xy}=0.422$) และ ความรู้ในงาน (X_6) กับความพึงพอใจในการทำงาน (Y_2) มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ($r_{xy}=0.405$) และพบว่า คุณลักษณะผู้บริหาร ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน 2 คู่ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ (X_2) กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y_1) และ ความเชื่อมั่นในตนเอง (X_4) กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y_1)

อภิปรายผลการวิจัย

1. คุณลักษณะผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ จัดอุปสรรคในการทำงาน มีความอดทน แก้ไขปัญหา เสียสละ อุทิศตนในการทำงานอย่างเต็มศักยภาพ พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับผลการวิจัย (สุชนา ศรีอริยะกุล, 2558) ที่ศึกษาคุณลักษณะผู้นำกับคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนและผลิตนักเรียนตามความต้องการของชุมชน สามารถจัดทรัพยากรอย่างพอเพียงต่อความต้องการของครูและนักเรียน มีผลการเรียนของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และมีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัย (ลัดดาวัลย์ บุญเลิศ, 2554) ที่ศึกษาการวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่ามี 2 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ การขาดงานและคุณภาพโดยรวม ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ความพึงพอใจในงาน อัตราการออกกลางคันของนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

3. คุณลักษณะผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีความสัมพันธ์ในลักษณะคล้ายตามกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ จัดอุปสรรคในการทำงาน มีความอดทน แก้ไขปัญหา เสียสละ อุทิศตนในการทำงานอย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับงานวิจัย (อนุตรา โกงเหลง, 2556) ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาพรวมในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบคล้ายตามกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 คู่ที่สัมพันธ์กันมากที่สุด ได้แก่ ด้านความยืดหยุ่น (X_8) กับความพึงพอใจในการทำงาน (Y_2) และการขาดงาน (Y_3) มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ($r_{xy}=0.426$) ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการทำงานสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ยืดหยุ่นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตอบสนองความต้องการของบุคลากรในบางสถานการณ์ มีปริมาณงานและภาระงานที่เหมาะสม บุคลากรในโรงเรียนจึงมีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน พึงพอใจต่อภาระงานที่ได้รับมอบหมาย ผลตอบแทน การเลื่อนตำแหน่ง นโยบายแผนงาน มาตรการ และการขาดงานของบุคลากรในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัย (อนุตรา โกงเหลง, 2556) ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาพรวมในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบคล้ายตามกัน ส่วนคู่ที่ไม่สัมพันธ์กัน 2 คู่ ได้แก่ ความ

ชื่อเสียง (X₂) กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y₁) และ ความเชื่อมั่นในตนเอง (X₄) กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y₁) ทั้งนี้เนื่องมาจากความชื่อเสียงและความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารอาจจะส่งผลทางอ้อมหรือไม่ได้มีผลโดยตรงผู้ตอบแบบสอบถามจึงไม่เห็นความสัมพันธ์กันระหว่างความชื่อเสียง ความเชื่อมั่น กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้นตัวของผู้บริหารจึงไม่มีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับนักเรียน ถ้าเป็นครูจะมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับนักเรียนมากกว่าจึงมีผลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัย (นฤมล เจริญพรสกุล, 2559) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน ปัจจัยด้านครู โดยเฉพาะด้านความพึงพอใจในการทำงาน ของครูมีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือคุณลักษณะของครู และพฤติกรรมการสอนของครูมีอิทธิพลใกล้เคียงกัน ครูเป็นตัวแปรในระดับห้องเรียนเป็นตัวแปรที่วัดจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพและปฏิสัมพันธ์ ใน ห้องเรียน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ทั้งที่เป็นสภาพ คุณลักษณะ และพฤติกรรม ของครู และนักเรียน พบว่าคุณลักษณะทางชีวสังคมของครู การสนับสนุนทางสังคมของครู แรงจูงใจในการทำงานของครู ความผูกพันต่อโรงเรียนของครู พฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศการเรียนการสอน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ความพึงพอใจในการทำงานของครู หมายถึง พลังหรือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่กระตุ้นบุคคลให้ทำงานตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้งานสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลนั้นมีความก้าวหน้าในการทำงาน และได้รับผลตอบแทนจากการทำงาน ความ พึงพอใจของครูได้แก่ ความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมการทำงาน ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน ได้รับความ ไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชา ความพึงพอใจต่อเงินเดือนค่าตอบแทนและสวัสดิการที่ได้รับ ความก้าวหน้าในวิชาชีพ ครู ความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของครูและโรงเรียน ความพึงพอใจในการบริหารจัดการภายในของ โรงเรียน และความพึงพอใจต่อภารกิจที่ได้รับมอบหมาย คุณลักษณะของผู้บริหาร จากผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของ โรงเรียนได้แก่ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีนโยบายชัดเจน เป็นผู้มีบุคลิกภาพดี มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความรู้ ความสามารถและทักษะในวิชาชีพครูที่ดี มีความรู้ ทักษะและ เทคนิควิธีการทางบริหารจัดการที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรู้ ทักษะในการบริหารเชิงธุรกิจที่ดี ประพฤติตนแบบอย่างที่ดี มีความศรัทธาในอาชีพ และมีมนุษยสัมพันธ์ดี เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 1 พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน เนื่องจาก ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่ดี รับรู้จุดอ่อน จุดแข็งของตน มีความมุ่งมั่น ในการนำพาองค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ โดยการใช้ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทางการบริหาร อย่างเหมาะสม ส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา บรรลุเป้าหมายของตนเอง และปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร บุคลากรเห็นถึงความจริงใจ จึงเกิดความเชื่อมั่น และให้ความไว้วางใจ บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ส่งผลให้โรงเรียนประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. คุณลักษณะผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ด้านความเฉลียวฉลาด และความรู้ในงาน อยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จึงต้องมีการอบรมพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้มีความรู้ความชำนาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับความสามารถขององค์กรวิชาชีพ และเทคนิควิธีการสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ หรือทางเลือกที่เหมาะสมให้กับองค์กร รวมทั้งการพัฒนาองค์กร เพื่อนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่ามัธยฐานคั่นอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จึงต้องมีการส่งเสริมนักเรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้อยู่ในเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

3. จากผลการวิจัย พบว่าคุณลักษณะผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ด้านความพึงพอใจในการทำงานและคุณภาพโดยรวม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จึงต้องมีการพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะที่ดีอย่างต่อเนื่องจะส่งผลให้ความพึงพอใจของบุคลากรในโรงเรียนมีและการปฏิบัติงานโดยภาพรวมมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

3. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

เอกสารอ้างอิง: References

ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี 317/2559. (29 กรกฎาคม 2559). *บรรยาย การผลิตครูเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้สู่อนาคตการศึกษาไทย*. สืบค้นเมื่อ 27 พฤษภาคม 2560 จาก <http://personnel.obec.go.th/home/archives/1368>.

Office of the minister newlines 317/2559. (29 July 2016). *lecture Teacher production for learning reform Towards the future of Thai education*. Retrieved May 27, 2017, from <http://www.moe.go.th/websm/2016/jul/317.html>

- นฤมล เจริญพรสกุล. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. *วารสารวิจัยและพัฒนาวิจัยและพัฒนาลอยลงกรรม ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 11(3), 109-111.
- Jaroenpornsakul, N. (2016). *Factors That Influence The Effectiveness Of Primary Schools Under The Office Of Private Education*. *VRU Research and Development Journal. Humanities and Social Science*, 11(3), 109-111.
- บวร เทศารินทร์. (19 ตุลาคม 2560). ผู้บริหารโรงเรียน 4.0 พลัฒ์ขับเคลื่อนปฏิรูปการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2561, จาก <http://sobkroo.com/hello-world/>.
- Taesarin, B. (19 October 2017). *School Administrator 4.0 The Driving Force of Education Reform*, Retrieved January 30, 2018, from <http://sobkroo.com/hello-world/>
- ปวีณรัศมีชา เป็นวงศ์. (2558). *คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และ ผู้ปกครอง สังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี*. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมสัมมนาวิชาการการนำเสนองานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ (proceedings) เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 15.
- Peonwong, P. (2015). *Leadership's characteristic of school directors after the viewpoints of directors teachers and parents within Saraburi municipality*. National and International Conference Interdisciplinary Research for Local Development Sustainability Graduate Studies In Northern Rajabhat Universities No.15.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ. (2559). *คิดผลิตภาพ: สอนและสร้างได้อย่างไร*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Sinlarat, P. et al. (2016). *Productive Learning: How to teach and create*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ. (2560). *โรงเรียน 4.0 : โรงเรียนผลิตภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Sinlarat, P. and others. (2017). *Schools 4.0 : Productive Learning School*. (2nd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University.
- ลัดดาวัลย์ บุญเลิศ. (2559). *การวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Boonlerd, L. (2011). *Strategic Planning and Effectiveness of Schools under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 4*(Thesis). Graduate School, Silpakorn University.
- ศักดิ์ชัย ภูเจริญ. (4 เมษายน 2552). *ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ในยุคปฏิรูปการศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2561, จาก http://www.kruinter.com/show.php?id_quiz=107&p=1.

- Phucharoen, S. (4 April 2009). *Effective school administrators in the educational reform era*. Retrieved January 30, 2018, from http://www.kruinter.com/show.php?id_quiz=107&p=1
- สุขญา ศรีอริยะกุล. (2558). *คุณลักษณะผู้นำกับคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Sri-ariyakul S. (2015). *Leader Traits and Quality of Work Life of School Administrator under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1*. (Thesis). Graduate School, Silpakorn University.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. (2562). *แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2562*.
- Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1. (2019). *Basic education quality development plan for academic year 2019*.
- อนุสรณ์ โกลเลง. (2556). *คุณลักษณะของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนสาธิตสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Gongleng, A. (2013). *Administrator's Traits and Job Satisfaction of Personnel in Demonstration Schools under Office of The Higher Commission Education in Bangkok*. (Thesis). Graduate School, Silpakorn University.
- Lunenburg, C. and Ornstein, C. (2012). *Educational Administration : Concepts and practices*. (6th ed.). Belmont, CA : Wadsworth.
- Best, W. (1970). *Research in Education*. New York : Prentice Hall.
- Cronbach, J. (1974). *Essentials of Psychological Testing*. (3rd ed.). New York: Harper and RowPublisher.
- Likert, R. (1961). *New Pattern of Management*. New York: McGraw-Hill.
- Krejcie, V. and Morgan, W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Journal for Education and Psychological Measurement 3.
- Wayne, K. Hoy and Cecil, G Miskel. (2008). *Educational Administration Theory : Research and Practice*. (8th ed.). Singapore : McGraw-Hill.

